

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 351. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992357671168/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Dette er meget morsomt, meget ejendommeligt og fantastisk; da det staar En frit for at indskyde, hvilke Værdier man vil, under Spejlbilledet, kan det endog kaldes ganske dybsindigt. Jeg vil heller ikke dømme men særreærke.

Idet Romantikeren med indre Nødvendighed opløser Kunstformen, idet Hoffmann lader Værkets Partier følge hult til bulter, saa Bladets Forside indeholder én Historie, Bladets Bagside en ganske forskellig; idet Tieck fremdeles danner Lystspil efter Kugleskalsmetoden for ikke at virke *alvorligt* paa Læseren, og idet Kierkegaard stikker den ene Forfatter ind i den anden efter det kinesiske Æskemønster, i Kvæft af en Teori om, at Sandheden ikke lader sig meddele uden indirekte, en Teori som han selv ender med at træde under Fødder — er Romantikens kunstneriske Standpunkt Antikens stik modsat. Og idet Romantiken, sværmende for det Oversanselige, strækker Manden ud over flere paa hinanden følgende Slægtled og lader ham leve før og efter sin Død, idet den endvidere fremstiller ham som en Drømmer ved højlys Dag, halvt synsk og halvt afsindig, idet den humoristisk tillægger ham andre Menneskers Egenskaber og berøver ham hans egne, fantastisk kniber snart en Skygge, snart et Spejlbillede fra ham — har dens fantastiske Fordobling, dens grublende Fantasteri ogsaa i det Sjælelige indtaget det stik modsatte Standpunkt af det antike; thi i den antike Tid var Kunstværket og Personligheden af én Støbning. Deri er denne Stræben følgerigtig — som den græsk-romerske Verdens Modpol, som Romantik.

Men er Mennesket nu end mangfoldigt ved Naturnødvendighed og af Naturen splittet og delt, saa er det dog som sund, livskraftig Personlighed Et. Stræben, Vilje, Beslutning gør Mennesket helt. Er Mennesket end som Naturfrembringelse kun en Gruppe, der holdes mere eller mindre forsvarligt sammen ved Forestillingskæder, saa er Mennesket som Aand en Enhed, og i Viljen samler alle Aandens Elementer sig og løber ud som i Eggen af et Sværd. Romantiken har da kun skildret og forstaaet Mennesket med Genialitet fra dets Naturside og Natside. Til Aandens Samling, Enhed og Frihed er den saalidet paa dette Punkt, som paa noget andet naaet.